

A graphic showing a world map with red and white virus particles overlaid. The text 'CORONAVIRUS OUTBREAK (COVID-19)' is written in white and yellow.

**CORONAVIRUS
OUTBREAK
(COVID-19)**

Προσωρινό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για την στήριξη των οικονομιών των κρατών-μελών της Ε.Ε. κατά τη διάρκεια της έξαρσης του κορωνοϊού COVID-19

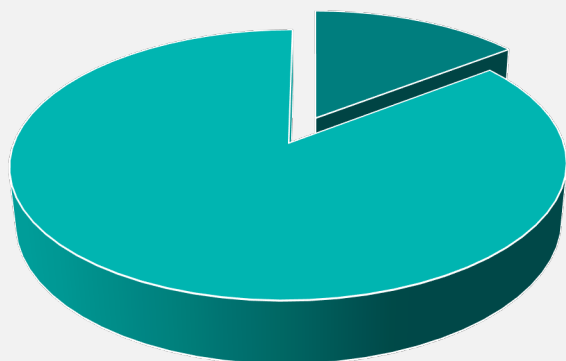
Παπασταματίου Γιώργος

Υποψήφιος διδάκτορας ΤΟΠΑ

Στέλεχος Γενικής Δ/σης Εταιρικής & Επενδυτικής Τραπεζικής Εθνικής Τράπεζας

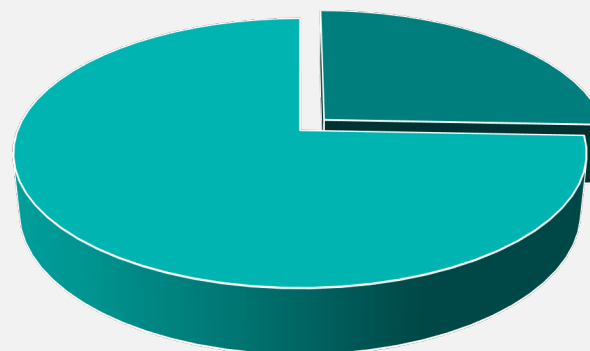
Επιπτώσεις μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας

Επιχειρήσεις

■ Αναστολή ■ Λειτουργία

Εργαζόμενοι

■ Σε αναστολή ■ Σε εργασία

205.984 (το 14,6% του συνόλου) επιχειρήσεις που απασχολούν τουλάχιστον 1.063.098 εργαζόμενους (το 25,4% του συνόλου) βρίσκονται σε αναστολή λειτουργίας με κρατική εντολή, λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19 (δυνατότητα διενέργειας ηλεκτρονικών συναλλαγών έχουν 3.278 επιχειρήσεις ή το 1,6% του συνόλου).

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Κρατική στήριξη επιχειρήσεων (κρατικές ενισχύσεις)

Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. χρησιμοποιούν συχνά δημόσιους πόρους για την ενίσχυση τοπικών κλάδων ή επιχειρήσεων, παρέχοντάς τους αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών τους σε άλλες χώρες εντός της Ε.Ε. Η πρακτική αυτή προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και του εμπορίου.

Στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να αποτρέψει αυτή την κατάσταση, επιτρέποντας κρατικές ενισχύσεις μόνον εάν είναι πραγματικά για το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον, δηλαδή αν στοχεύουν να ωφελήσουν συνολικά την κοινωνία ή την οικονομία.

Πως ορίζεται η κρατική ενίσχυση

Τα τέσσερα βασικά κριτήρια που συνθέτουν την έννοια της ενίσχυσης τα οποία είναι:

- α. Η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,**
- β. Η επιλεκτική - προνομιακή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή οικονομικών κλάδων,**
- γ. Η χρηματοδότηση του πλεονεκτήματος με κρατικούς πόρους και**
- δ. Η πιθανή νόθευση του ανταγωνισμού και η στρέβλωση του ενδοενωσιακού εμπορίου.**

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να συντρέχουν.

Μορφές κρατικής ενίσχυσης

Ενδεικτικές μορφές κρατικών ενισχύσεων αποτελούν :

- **επιχορηγήσεις,**
- **πάσης φύσεως επιδοτήσεις,**
- **εγγυήσεις δανείων,**
- **φορολογικές απαλλαγές/εκπτώσεις,**
- **ρυθμίσεις/διαγραφές χρεών,**
- **εκπτώσεις/μειώσεις ασφαλιστικών εισφορών.**

Θέματα κρατικών ενισχύσεων εγείρονται και στους εξαιρετικά κρίσιμους τομείς των αποκρατικοποιήσεων, των πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου αλλά και της αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων. Είναι προφανές λοιπόν ότι η χορήγηση τους είτε πραγματοποιείτε μέσω κρατικών δαπανών ή έχει επίπτωση στα κρατικά έσοδα.

Τι προβλέπει η ΣΛΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις (άρθρο 107)

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.

2. Συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά:

α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρος προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων·

β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα,

γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση αυτή. Μετά την παρέλευση πενταετίας από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, δύναται να εκδώσει απόφαση για την κατάργηση του παρόντος σημείου.

Τι προβλέπει η ΣΛΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις (άρθρο 107)

3. Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά:

α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 349 λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική, οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση.

β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους·

γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον·

δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Ένωση σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον·

ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής.

Πρέπει να εφαρμόζονται κανόνες κρατικών ενισχύσεων σε μια έκτακτη συνθήκη, όπως στην περίπτωση της πανδημίας ;

Η στοχευμένη και αναλογική εφαρμογή του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ χρησιμεύει για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης είναι αποτελεσματικά για την παροχή βοήθειας στις πληγείσες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου COVID-19, αλλά και επίσης τους επιτρέπουν να ανακάμψουν από την τρέχουσα κατάσταση, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που ενέχει η επίτευξη τόσο της πράσινης όσο και της ψηφιακής μετάβασης σύμφωνα με του στόχους της ΕΕ.

Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ διασφαλίζει ότι η εσωτερική αγορά της ΕΕ δεν είναι κατακερματισμένη και ότι οι ίσοι όροι ανταγωνισμού παραμένουν άθικτοι. Η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς θα οδηγήσει επίσης σε ταχύτερη ανάκαμψη. Αποφεύγονται επίσης οι επιζήμιοι αγώνες δρόμου για επιδοτήσεις, όπου τα πιο εύπορα κράτη μέλη μπορούν να δαπανήσουν περισσότερα από τις γειτονικές χώρες εις βάρος της συνοχής εντός της Ένωσης.

Τι είναι το Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης;

Στις 19/03 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή [C(2020) 1863 final] ενέκρινε το προσωρινό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων το οποίο αποσκοπεί στη στήριξη της οικονομίας στο πλαίσιο της έξαρσης της νόσου COVID-19 και στην αντιμετώπιση αυτής της διαταραχής.

Το προσωρινό πλαίσιο προβλέπει πέντε είδη ενισχύσεων:

- i) άμεσες επιχορηγήσεις, επιλεκτικά φορολογικά πλεονεκτήματα και προκαταβολές έως και 800.000 ευρώ ανά επιχείρηση για κάλυψη επείγουσών αναγκών ρευστότητας,**
- ii) κρατικές εγγυήσεις για τραπεζικά δάνεια επιχειρήσεων,**
- iii) επιδοτούμενα δημόσια δάνεια σε επιχειρήσεις,**
- iv) διασφαλίσεις για τις τράπεζες που διοχετεύουν τις κρατικές ενισχύσεις στην πραγματική οικονομία,**
- v) βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.**

Σημείωση : Η Επιτροπή είχε εγκρίνει ένα αντίστοιχο προσωρινό πλαίσιο το 2008 για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Τι είναι το Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης;

Στις 03/04 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τροποποίησε και επέκτεινε το προσωρινό πλαίσιο με την προσθήκη πέντε ακόμη ειδών μέτρων ενίσχυσης:

- (i) Στήριξη για έρευνα και ανάπτυξη που σχετίζεται με τον κορωνοϊού (E&A),**
- (ii) Στήριξη για την κατασκευή και την αναβάθμιση εγκαταστάσεων δοκιμών,**
- (iii) Στήριξη για την παραγωγή προϊόντων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της έξαρσης της νόσου του κορωνοϊού,**
- (iv) Στοχευμένη στήριξη με τη μορφή αναβολής της καταβολής φόρων και/ή αναστολής των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών,**
- (v) Στοχευμένη στήριξη με τη μορφή επιδοτήσεων μισθού για τους εργαζομένους.**

Η Επιτροπή επί του παρόντος εκπονεί τη 2η τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου προκειμένου να διευρυνθεί με σκοπό να επιτραπεί στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε ανακεφαλαιοποιήσεις εταιρειών που έχουν ανάγκη.

Case study : κρατικές εγγυήσεις για τραπεζικά δάνεια επιχειρήσεων

Πως επιτυγχάνεται η μόχλευση

Το κράτος διαθέτει €1 δις για εγγυήσεις δανείων
Με αναλογία 1:1 σύνολο χορηγούμενων δανείων €1 δις

... στο κάθε δάνειο εγγυάται μέχρι το 80% του δανείου
Με αναλογία 1:1,25 σύνολο χορηγούμενων δανείων €1,25 δις

... και μέχρι το 30% των καταπτώσεων
Με αναλογία 1:4 σύνολο χορηγούμενων δανείων €4 δις

